

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/7/2019
Identifikačné číslo spisu: 2011200678
Dátum vydania rozhodnutia: 24.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2011200678.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci navrhovateľky T. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. X. XXXX/X, L. Q., zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Kubíkom, so sídlom Poľná 9, Dunajská Streda, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sd/107/2011-333 z 29. októbra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 43Sd/107/2011-333 zo dňa 29. októbra 2018 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 43Sd/107/2011-333 zo dňa 29.10.2018 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 08.08.2011 o priznaní čiastočného invalidného dôchodku v spojení so zmenovým rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 28.09.2011, a zároveň potvrdil rozhodnutia o zvýšení invalidného dôchodku od 01.07.2006 č. XXX XXX XXXX X z 08.08.2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X-D. z 30.08.2012, o zvýšení invalidného dôchodku od 01.07.2007 č. XXX XXX XXXX X z 08.08.2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím XXX XXX XXXX X-D. z 30.08.2012, o zvýšení invalidného dôchodku od 01.07.2008 a od 01.01.2009 č. XXX XXX XXXX X z 08.08.2011, o prepočte invalidného dôchodku a jeho zvýšení od 01.01.2009 č. XXX XXX XXXX X z 08.08.2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X-V. z 30.08.2012, o zvýšení invalidného dôchodku od 01.01.2010 č. XXX XXX XXXX X z 08.08.2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X-V. z 30.08.2012, o zvýšení invalidného dôchodku od 01.01.2011 č. XXX XXX XXXX X z 08.08.2011 v spojení so zmenovým rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X-V. zo dňa 30.08.2012, o zvýšení invalidného dôchodku od 01.01.2012 č. XXX XXX XXXX X-V. zo dňa 30.08.2012, o zamietnutí žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.10.2012, o zvýšení invalidného dôchodku od 01.08.2006 a následných č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.10.2012, o zvýšení

čiasťočného invalidného dôchodku od 28.01.2006 č. XXX XXX XXXX X-D.. zo dňa 30.08.2012. Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil tým, že posudkoví lekári sa vysporiadali s aktuálnymi nálezmi a vyšetreniami ako aj navrhovateľkou uvádzanými zdravotnými ťažkosťami, tieto posudky sú úplné a je potrebné z nich vychádzať. Pokiaľ navrhovateľka požadovala, aby bol znovu posúdený jej zdravotný stav na základe novo doložených lekárske nálezov (lekárske nálezy zo dňa 14.11.2016, 28.11.2016, 13.12.2016 a 12.1.2017), tak súd k opätovnému posúdeniu zdravotného stavu navrhovateľky nepristúpil, pretože tieto lekárske nálezy sú z obdobia roku 2016 a 2017, pričom napadnuté rozhodnutia vychádzali zo zdravotného stavu navrhovateľky zisteného v čase kedy bola posudzovaná. Ak by súd vykonal nové posúdenie zdravotného stavu navrhovateľky, tak vydané rozhodnutia zo strany Sociálnej poisťovne by už podliehali prieskumu podľa Správneho súdneho poriadku č. 162/2015 Z. z. a nebolo by možné tieto rozhodnutie preskúmať v rámci tohto konania, t. j. podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Pochybnosti navrhovateľky o tom, že jej zdravotný stav nebol v konaní náležite posúdený považoval krajský súd za nedôvodné, vyvolané len subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Navrhovateľka v správnom konaní nepreukázala, že jej zdravotný stav odôvodňuje vyššiu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, čo potvrdil aj znalecký posudok č. 01/13 zo dňa 25.01.2013.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka včasné odvolanie, v ktorom uviedla, že naďalej spochybňuje závery o miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, pri výške ktorej sa krajský súd odvolal na závery posudkových lekárov a znaleckého dokazovania. Posúdenie zdravotného stavu je odbornou otázkou, avšak posúdenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je právnu otázkou, na ktorú má dať odpoveď súd. Uviedla, že súd prvého stupňa sa do tej miery zamerail na odborné závery lekárov, že nebral do úvahy ostatné dôkazy predložené navrhovateľkou. Hodnotenia krajského súdu považovala za rozporuplné. Uviedla, že krajský súd sa nezoberal všetkými dôkazmi. Lekárske správy špecialistov, ktorých navrhovateľka dlhé roky navštevuje hovoria o hromadných zdravotných problémoch navrhovateľky. Tieto zdravotné defekty majú za následok výraznú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľka nie je schopná pracovať v akomkoľvek zamestnaní, čím je prakticky vylúčená z rekvalifikácie.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že navrhovateľka vo svojom odvolaní neuviedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov. Navrhovateľka v konaní nepreukázala, že jej zdravotný stav bol zhoršený v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Uviedla, že subjektívne presvedčenie navrhovateľky, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený nie je dôvodom na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov. Dodala, že skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi, sú hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú; nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Žiadala rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom účinnosti tohto zákona (pred 01.07.2016), sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní čiastočného invalidného dôchodku, jeho následnom zvyšovaní (valorizácii) a prepočte. Čiasťočný invalidný dôchodok bol navrhovateľke pôvodne priznaný od 03.02.2006 podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení rozhodnutím odporkyne z 08.08.2011. Následne, v priebehu konania, po

preukázaní získania potrebnej doby poistenia a uznání 60 % miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“) jej bol od 28.01.2006 priznaný invalidný dôchodok podľa § 70 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktorý bol následne valorizovaný. Navrhovateľka nesúhlasila s priznanou mierou poklesu a domáhala sa priznania vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť - nad 70 %.

Podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov občan je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav:

- a) jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného zamestnania u zdravých občanov, alebo
- b) je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok, ktoré ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom, alebo
- c) má značne sťažené všeobecné životné podmienky; zdravotné postihnutia značne sťažujúce všeobecné životné podmienky ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

Nárok na invalidný dôchodok je podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov podmienený predovšetkým invaliditou poistenca, teda tým, že poistenec pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (§ 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 ods. 6 až 8 zákona o sociálnom poistení).

Posudkoví lekári ako rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľa vyhodnotili choroby podporného a pohybového aparátu, postihnutie končatín, strata úchopovej schopnosti pravej ruky na dominantnej hornej končatine v zmysle prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení zaradené pod kapitolu XV, odd. G, položka 28, písmeno b/ a za toto zdravotné postihnutie určili mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 %.

Posudkový lekár v posudku zo dňa 30.07.2012 uviedol, že navrhovateľka sa narodila s deformitou prstov pravej ruky, opakovane absolvovala rehabilitáciu pre bolesti chrbtice, sledovaná ortopédom pre skoliózu driekovej chrbtice, koxa valga vľavo, skrátenie ľavej dolnej končatiny o 2 cm. Posudkový lekár uviedol, že zdravotnému postihnutiu navrhovateľky zodpovedá miera poklesu 60 %, čo predstavuje dolnú hranicu rozpätia, vzhľadom na to, že je zachovaná funkcia palca pravej ruky - opozícia a pinzetový úchop. Invalidita z mladosti nemohla byť uznaná, pretože do 31.12.2003 sa na tento účel

vyžadovala úplná invalidita, túto podmienku však navrhovateľka nikdy nespĺnila. Navrhovateľka napriek svojmu postihnutiu bola schopná absolvovať prípravu na povolanie, riadne skončila štúdium na zdravotnej škole, po jej skončení asi päť rokov vykonávala prácu zdravotnej sestry, z čoho vyplýva, že nebola úplne invalidná. Aj v súčasnosti stav zodpovedá čiastočnej invalidite. Vzhľadom na povahu postihnutia má značne sťažené všeobecné životné podmienky, je s určitými obmedzeniami schopná vykonávať prácu zdravotnej sestry, napr. v skrátenom pracovnom úväzku, na ambulancii, dispečingu, informátorky.

Počas konania bolo nariadené znalecké dokazovanie. Súdom poverená znalkyňa vo svojom posudku uviedla, že svalstvo pravej ruky je dostatočne vyvinuté aj keď v menších rozmeroch, ale bez motorického deficitu, s prítomnými krátkymi všetkými kostnými článkami prstov, z čoho vyplýva ich postavenie v semireflexii, pričom kĺby sú voľné, bez kontraktúr, taktiež reflexy sú symetricky výbavné. Uviedla tiež, že v súčasnosti nedochádza k progresii diagnostikovaného ochorenia - skoliózy driekovej a hrudnej chrbtice. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určila na 60 %. Znalkyňa tiež uviedla, že závažnosť ostatných zdravotných postihnutí vrátane všetkých deformít neovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, zmeny na chrbtici nepresahujú zmeny typické pre porovnateľnú vekovú skupinu.

Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je podstatnou otázkou vplyv dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. Posudkoví lekári, ktorí vyhotovili posudky tak pred vydaním preskúmaného rozhodnutia odporkyňou ako aj po podaní opravného prostriedku postupovali v súlade so zákonom. V posudkoch zohľadnili objektívnymi nálezmi preukázané zdravotné ťažkosti navrhovateľky, pričom zhodne vyhodnotili, že ani pre poruchy osobnosti ani pre pridružené ochorenia miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zatiaľ nedosahuje viac ako 60 %.

Navrhovateľka ani v podanom odvolaní neuviedla námietky, ktoré by spochybnili závery posudkov a nepreukázala, že trpí takým ochorením, ktoré by znižovalo jeho schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vo väčšej miere ako bolo stanovené posudkovými lekármi sociálneho poistenia.

Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (OSP) súd v zásade preskúmava zákonnosť rozhodnutí vo vzťahu ku skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu vydania preskúmaných rozhodnutí odporkyne (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP), hoci zákon nevylučuje možnosť, aby odporkyňa na základe ďalších dôkazov prehodnotila svoje rozhodnutia; taká možnosť však nie je bez ďalšieho dôvodom na opakované posúdenie zdravotného stavu v prípade predkladania novších a novších lekárskeho nálezov a dôvodom na zrušenie rozhodnutí odporkyne, ktoré v čase ich vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedali zákonu.

Posudkoví lekári pobočky a ústredia Sociálnej poisťovne v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľky a predložené odborné lekárske nálezy, ktoré v posudkoch riadne vyhodnotili. Zhodne dospeli k záveru, že zdravotný stav navrhovateľky spôsobuje 60 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť za rozhodujúce zdravotné postihnutie podľa kapitoly XV, odd. G, položky 28 písm. b/ prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd, stotožňujúc sa so závermi súdu prvého stupňa, rovnako dospel k záveru, že posudkoví lekári zhodnotili zdravotný stav v súlade so všeobecným posudkovým hľadiskom, úplne a objektívne, svoj záver o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí a miere poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť logicky a presvedčivo odôvodnili, pričom ich závery nie sú v rozpore s nálezmi odborných lekárov. Tak ako krajský súd aj odvolací súd mal preto za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľky podmieňuje invaliditu podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60 %.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné, a preto podľa § 219 OSP rozsudok krajského súdu potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd navrhovateľke v zmysle § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP nepriznal, nakoľko nebola v odvolacom konaní úspešná.

Toto rozhodnutie prijal senát v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.